

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. Mevrouw I. Van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

afzender: VNPF
Bataviastraat 24 unit 1.13
1095 ET Amsterdam
berendschans@vnpf.nl

Een kopie is gestuurd naar:

- Raad voor Cultuur
- Tweede Kamer der Staten Generaal
- Aan de Cultuurwoordvoerders van de Vaste Commissie OCW
- c.c. woordvoerders SZW, EZK, BZK, Financiën; ministerie OCW

Amsterdam, 18 juni 2020

Betreft: advies Basisinfrastructuur 2021-2024 en voorjaarsnota

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Naar aanleiding van het verschijnen van het advies van de Raad voor Cultuur (Raad) voor de basis infrastructuur (BIS) 2021-2024 vraagt de VNPF uw aandacht voor het volgende.

BIS-advies is een druppel op een gloeiende plaat

De VNPF is te spreken over het feit dat een aantal initiatieven in de popmuziek en popcultuur een positief advies krijgen van de Raad. O.a. De Staat, De Nieuwe Oost, WORM, en Popwaarts verdienen die plek in de BIS.

De VNPF is echter nog niet tevreden. Zoals in juni 2019 als reactie op uw uitgangspunten brief al aangegeven, maakt de VNPF zich grote zorgen over de onevenrechtigheid en de wanverhoudingen binnen in het cultuurlandschap. Dat wordt jammer genoeg opnieuw bevestigd door dit advies van de Raad. De door de VNPF vorig jaar geuite vrees dat popmuziek in het nieuwe cultuurbeleid weleens slechter af kon zijn dan in het verleden, ondanks de uitdrukkelijke wens van de Raad en de regering om nieuwe disciplines toe te laten in het cultuurbestel, is betreurenswaardig de waarheid geworden.

Slechts 0,15%! (225.000) van het podiumkunstenbudget (149.716.459) gaat naar popmuziek. Van het gehele BIS budget (195.963.959) is dat ca. 0,6% (inclusief ontwikkelinstellingen). Ter vergelijking 61% van het podiumkunstenbudget gaat naar academische, gecomponeerde muziek (in de volksmond: klassiek). Van het totale BIS budget is dat 46%¹. Van het podiumkunsten budget gaat 0,45% (685.000) naar *urban arts*. Een willekeurige vergelijking: 13% (ruim 20 miljoen) van dat budget gaat naar een negental theaterproducenten. Het is de VNPF niet te doen om onze kunst- en cultuurvrienden hun deel van de taart te misgunnen, maar het aandeel popmuziek in het BIS-advies is echt armoedig en ontoereikend te noemen. Zeker in het licht van de belangrijke rol en de betekenis die de popmuziek kreeg toegedicht in het sectoradvies² en besteladvies³ van de Raad en in uw eigen uitgangspuntenbrief van juni vorig jaar. Daarin schreef u dat u ruimte wilt bieden voor verandering en vernieuwing en dat vernieuwende genres zicht uitstrekken over verschillende disciplines. *Urban arts*, hiphop en popmuziek werden daarbij expliciet als voorbeelden genoemd. De Raad heeft niet veel lef getoond en dat in zijn advies maar mondjesmaat ter harte genomen. De Raad heeft, volgens de VNPF, onvoldoende middelen van de

¹ Het Metropole Orkest is niet meegerekend. Het opera deel van de Nationale Opera & Ballet is wel meegerekend.

² 'De Balans De Behoeft' (nota bene ontleend aan het nummer 'Surfen' van Typhoon) sectoradvies Raad voor Cultuur, november 2017

³ *Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur* besteladvies Raad voor Cultuur, april 2019

regering gekregen en te weinig ‘bewegingsruimte’ vanuit uw uitgangspunten brief om hier adequaat gehoor aan te kunnen geven. Een strenge afbakening voor festivals waarbij er slechts acht gehonoreerd kunnen worden, waarbij er al vier van tevoren vast staan, is natuurlijk een ondoenlijk uitgangspunt voor een serieus adviesorgaan.

Het ecosysteem

De Raad benoemt in zijn advies het belang van een goede vertegenwoordiging van een ecosysteem per deelsector binnen de BIS. Maar wie stelt dat met een honorering voor slechts Popwaarts (de Popronde), De Staat, De Nieuwe Oost (ca. 25% pop) en WORM een ecosysteem voor de popsector wordt ondersteund, begrijpt niet hoe een gezond ecosysteem er uitziet. Dit wordt nog eens bekrachtigd door een soortgelijke opmerking aangaande de *urban arts* die in de BIS zijn vertegenwoordigd “*dankzij ontwikkelingsinstellingen Emoves, DOX en het Hiphophuis en het jeugddansgezelschap AYA*”. De VNPF kan zich niet aan de indruk onttrekken dat er meer aandacht is besteed aan het ‘afvinken’ van verschillende genres, dan in het redeneren vanuit een vitale ketengedachte, een effectief werkend ecosysteem. Want voor talent dat tot wasdom komt in één van bovengenoemde ontwikkelingsinstellingen, is festival Summer Dance Forever de stip aan de horizon. Net zoals Eurosonic Noorderslag dat is voor de bands die na de Popronde een volgende grote stap in hun professionele carrière willen maken. En biedt het Paradiso Melkweg Productiehuis een plek aan talent uit de brede instroom om door te ontwikkelen en te excelleren.

Regelmatig wordt de popsector geroemd om haar innovatieve werkwijze, stevige keten en talloze samenwerkingsinitiatieven. Binnen dit advies voor de BIS, krijgen deze initiatieven geen kans deze samenwerkingen, en daarmee de sector, te verstevigen. Wanneer de Raad voorbij gaat aan de ketengedachte van de cultuursector, dan zijn de stappen tot verbreding en vernieuwing meer cosmetisch dan duurzaam. De ouderwetse en rigide disciplinebenadering van het BIS-advies en de daarbij gezochte en geselecteerde commissieleden zijn in ieder geval niet geschikt voor de *urban-* en popsector. Dat zorgt ervoor dat in sommige categorieën, festivals en ontwikkelingsinstellingen in het bijzonder, een groot aantal positief beoordeelde organisaties niet beloond wordt met een toekenning. Deze disciplinebenadering en de aangaande de popsector onkundige commissieleden dragen in sterke mate bij aan gebrek aan aandacht voor de onderlinge samenhang tussen de instellingen in verschillende categorieën. Een oplossing voor de toekomst zou kunnen zijn een aparte disciplinecategorie voor popcultuur op te nemen.

Pluriformiteit en veelkleurigheid is ver te zoeken, bovenal: er mist een popfestival

De naleving van de Governance Code Cultuur, Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code krijgt in het nieuwe cultuurbeleid terecht veel aandacht. Wie de recente brief⁴ van 600+ kunstprofessionals leest, ziet echter de terechte onvrede over de beslissingen die zijn gemaakt. De focus in het cultuurbeleid ligt te veel op instellingen die een divers publiek over *hun* (witte) drempel willen trekken. De popsector en wat beleidsmakers *urban arts*⁵ noemen beginnen bij de *grass roots*, wortelen in de omgeving en zorgen vanaf daar dat alle lagen van de organisatie, de makers en het publiek daadwerkelijk een afspiegeling zijn van onze veelkleurige samenleving. Beloon dat.

In de voorbereidingen op het nieuwe bestel is veel ingeleverd om een krappe plaats voor popmuziek in de BIS mogelijk te maken. De uitbreiding van de BIS is in wezen gefinancierd met een korting op het Fonds Podiumkunsten (FPK) en dan met name op de meerjarige activiteiten subsidies. Een aantal belangwekkende popfestivals heeft in deze regeling van het FPK succesvol een divers programma gerealiseerd met een herkenbare artistiek signatuur voor een divers publiek. Een groot deel van deze initiatieven kan binnenkort niet meer terecht bij het FPK. Een bitterzoete troost was de belofte dat in ieder geval één (hopelijk meer) popfestivals in de BIS terecht zouden komen. Het is daarom des te teleurstellender dat de Raad geen enkel popfestival heeft gehonoreerd in zijn advies. Juist in een advies waarin ‘verbreden en vernieuwen’ centraal staat, is deze keuze niet te verantwoorden. ESNS verdient een plek in de BIS.

De listige manier waarop daarover melding wordt gedaan roept bij de VNPF vragen op. De raad stelt op p.56 “*Het landschap van BIS-waardige podiumkunstenfestivals is groter en veelzijdiger dan gehonoreerd kon worden, en de keuze van acht festivals doet niet volledig recht aan die pluriformiteit en kwaliteit. De raad adviseert (in lijn met het besteladvies ‘Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur’) dat in de volgende BIS-periode genoeg plekken én genoeg budget is om het aantal BIS-festivals uit te breiden, en dat er dan ook de mogelijkheid is om nog meer genres te honoreren (zoals de popmuziek en de urban arts).*”

⁴ <https://www.theaterkrant.nl/nieuws/open-brief-wij-zien-jullie-witte-kunst-en-cultuursector/>

⁵ Lees ook: <https://www.summerdanceforever.com/cultuurvooriedereen/>

Het was toch al lang bekend dat het dringen werd in de BIS? Er zou toch voor de eerstvolgende periode al ruimte geschapen worden voor nieuwe genres zoals popmuziek?

De oplossing is eigenlijk heel eenvoudig

Wijk af van het BIS-advies en honoreer alsnog de positief beoordeelde popaanvragen die geen subsidie hebben toegekend gekregen.

Tot zover het BIS-advies van de Raad. We maken van de gelegenheid gebruik ook uw aandacht te vragen voor de corona-crisis.

Nu stoppen met extra steun en bezuinigen is verkeerde en uiteindelijk schadelijke reflex

Het noodpakket banen en economie, de coulanccemaatregelen, het extra steunpakket voor de cultuursector met 300 miljoen euro (vooral voor 'Rijksgesubsidieerden') en het voorschot van 60 miljoen euro in het Gemeentefonds zijn waardevolle stappen. Hiermee wordt in beperkte mate tegemoetgekomen aan de doorlopende kosten van poppodia en popfestivals en aan onze sector verbonden bedrijven. NOW 1 en 2 houden echter onvoldoende rekening met seizoenspieken (festivals) in de personele bezetting in de cultuursector. En de Tegemoetkoming Administratieve Lasten die verhoogd is naar maximaal 50.000 euro voor juni tot oktober, biedt nog weinig soelaas voor middelgrote en grote organisaties en bedrijven met hoge vaste doorlopende lasten zoals gebouw-gebonden kosten. Ter illustratie bij een groot podium in een grote stad wordt een veelvoud van dat bedrag aan omzetverlies geleden in één enkele week.

Spoedige aanvulling door de rijksoverheid van het Gemeentefonds in de vorm van een doeluitkering waardoor volledige compensatie van de huisvestingskosten van maart tot september mogelijk wordt, is voor onze podiumleden urgent en belangrijk. Want de popsector wil net als de overheid werkgelegenheid en inkomen behouden maar dat gaat niet lukken zonder gerichte extra steun. Want zeker ook poppodia en popfestivals leveren tezamen met hun toeleveranciers een overtuigende bijdrage aan een op termijn weer florerende economie van ons land, regionaal, lokaal, maar ook internationaal. Bezuinigen op de toekomst is in tijden van crisis een onverstandige reflex. De VNPF wil dat u niet alleen verantwoordelijkheid neemt voor het Rijksgesubsidieerde deel van de cultuur, maar alsnog de eerdere moties van uw Kamer over steun in de coronacrisis volledig uitvoert.

Gezien de financiële positie van poppodia en festivalorganisatoren achten wij het niet realistisch dat de eigen inkomsten na de crisis nog veel verder zullen toenemen dan het niveau van 2019. Provincies en gemeenten hebben evenmin financiële ruimte om voor de sector een gezonde bedrijfsvoering mogelijk te maken. Extra middelen vanuit de rijksoverheid zijn dan ook onontbeerlijk.

Poppodia en -festivals dragen, net als andere culturele instellingen fors bij aan het herstel van de Nederlandse (en internationale) economie. De leden van de VNPF versterken de economische aantrekkingskracht van een stad of regio, ook voor de horeca en toeleveranciers. De aanwezigheid van poppodia en festivals vergroot aantoonbaar het verdienvermogen van een (stedelijke) regio bijvoorbeeld door hogere grondprijzen, goed vestigingsklimaat of aantrekkelijke toeristische bestemming. Tijdens ESNS is er in Groningen en de weide omtrek geen hotelkamer meer te krijgen ondanks het feit dat kamerprijzen tijdelijk met 100% zijn gestegen. Tijdens het evenement zitten alle restaurants vol. De culturele en creatieve en mediasector is in totaal goed voor 3,7% van het bruto binnenlands product en voor 4,8% van de werkgelegenheid in ons land. Er werken ruim 300.000 mensen in de culturele en creatieve sector en bovendien zijn er ongeveer 550.000 vrijwilligers actief.

Ook de popsector draagt bij aan identiteitsvorming, zingeving, maar ook aan de fysieke inrichting van ons land en het aanzien van Nederland in het buitenland. Culturele ontplooiing van iedere Nederlander is een recht dat is verankerd in artikel 22 van onze Grondwet. Cultuur, dus ook popmuziek, draagt bij aan onze gezondheid, ons welzijn, beter onderwijs en het zorgt voor actieve deelname van mensen aan de samenleving en aan de sociale binding van (groepen) mensen. Popmuziek verrijkt ieders leven en biedt velen troost en inspiratie; in goede én in slechte tijden. Het grote en diverse publiek dat de popsector door het hele land bereikt, verdient het voor alle Nederlanders (popmuziek wordt jaarlijks zo'n 25 miljoen keer bezocht) bereikbaar blijft, ook in de anderhalve meter, maar liever snel weer in rendabele omstandigheden.

Indien u nog vragen heeft beantwoorden wij deze met plezier, daarnaast zijn wij altijd bereid om in nader overleg te treden.

Met vriendelijke groet,
Berend Schans
VNPF